

Skládáme puzzle
ZELENÉ Evropy

4/2024

foto archiv Skautského institutu (Patronáty SI)

ARCHA

ZPRAVODAJ O VÝCHOVĚ A VYUŽITÍ VOLNÉHO ČASU DĚTÍ A MLÁDEŽE

Puzzle ZELENÉ Evropy

Když jsem se někdy na počátku roku 2023 doslechl, že se v Bruselu chystá zákon, který by snad měl zásadně změnit dosavadní pohled na ochranu přírody, nebyl jsem příliš optimistický. Říkal jsem si, s čím asi tak mohou tihle úředníci zase přijít? Vymyslí pro ochranu přírody něco podobně neúčinného, jako je zákaz plastových brček pro ochranu životního prostředí? No, to bychom to vyhráli... Leč, pak k nám začaly prosakovat podrobnější informace. Zákon ne o ochraně, ale o obnově (!) přírody? Prý konečně zjistili to, co se u nás řešilo už na počátku 90. let. Tedy, že chránit vybrané druhy a vybraná území nestačí. Pro zachování druhového bohatství je nutné chránit přírodní hodnoty i mimo chráněná území, a to všude – v zemědělské krajině, v zástavbě, v tocích, v lesích, v hospodářsky nevyužívaných plochách. Přírodní hodnoty totiž nelze izolovat do ohraničených území, protože ta nikdy nebudou tak hustě rozmístěná, aby spolu mohly rostliny i zvířata komunikovat. A izolace dříve či později povede k jejich zániku. Jediným možným řešením je mít mimo chráněná území zdravé prostředí, ve kterém organismy budou moci přežít a migrovat. Aby se tak stalo, musí nyní státy dle nařízení Nature restoration law přijmout radikální opatření tak, aby se obnovila příroda na 20 % rozlohy území EU (i na 20 % mořského území EU), aby se 25 tisíc km řek navrátilo do svých neregulovaných, přirozených koryt či aby se již nezmenšovala plocha městské zeleně a od roku 2030 zvětšovala

plocha ve městech souvisle rostoucích stromů (zapojení korun). Zároveň musí členské státy EU zastavit úbytek opylovačů či obnovit a znovu zamokřit rašeliniště.

Česko, stejně jako ostatní členské státy k naplnění těchto cílů musí přijmout svoje zákony a na jejich realizaci vyčlenit svoje finance. I když nakonec politici EU podlehli (po kolikáté už?) tradičnímu tlaku zemědělců, kteří na jaře tohoto roku se svými hnojometry vyrazili do ulic prakticky napříč Evropou, aby objasnili, že jich a jejich polí se žádná obnova přírody opravdu, ale opravdu týkat nebude, je přesto výsledek nařízení EU skutečně revoluční. Je pro přírodu celé Evropy příležitostí, která se nebude opakovat! Ano, najdou se v něm i určité nejasnosti. Můžu třeba zmínit závazek rozšiřování zeleně a stromových ploch ve městech. Na první pohled super. Ale nepovede to náhodou k další expanzi zástavby do volné krajiny? Bude prostě nutné jednotlivé povinnosti dobře rozmyslet, vybalancovat je, aby splnění jedné nebylo na úkor druhé či na úkor rozumu. Mimochodem, závazek EU vysadit tři miliardy nových stromů do roku 2030 si dovoluji za nerozumný považovat. Mírně řečeno... Co říci závěrem? Snad jen, že doufám, že nezvolíme tolik oblíbenou českou cestu nazvanou „aby se vlk nažral...“. Myslím, že děti by nám tohle fakt neodpustily.

Petr Stýblo

*Český svaz ochránců přírody
Foto Pozemkový spolek Mokřady
(budování tůní pod vsí Seč)*

Zpravodaj ČRD o výchově a využití volného času dětí a mládeže

Registrace
Ministerstvem
kultury: MK ČR
8135

Tematická skupina 13/A8,
ISSN 1212 – 5016
Podávání novinových zásilek
povoleno Českou poštou, s.p.,
odštěpný závod Přeprava,
č.j. 1259 / 99 ze dne 29. 3. 1999

Redakce:

Jiří Majer – vedoucí redaktor

Adresa redakce:

Česká rada dětí a mládeže,
Senovážné náměstí 977/24,
110 00 Praha 1

tel.: 211 222 870

e-mail: archa@crdm.cz

IČO: 68379439

Grafická úprava, sazba a lito
Michala K. Rocmanová, akad. mal.
Tiskne REFOS, Praha

26. ročník

Toto číslo vyšlo v prosinci 2024.

*Fotografie z archivu ČRD
a jejich členských organizací.*

*Foto na titulní straně
archiv Skautského institutu*

Zpravodaj Archa je nekomerční
tiskovinou, která není určena
k prodeji. Tisk zpravodaje finančně
podpořilo Ministerstvo školství,
mládeže a tělovýchovy.

*Podrobné informace ke zpravodaji
Archa: <http://crdm.cz/archa>*

Časopis ARCHA KONČÍ

Vážení čtenáři,
dovolte, abychom Vás informovali o tom, že časopis ARCHA na konci roku 2024 ukončí svou více než pětadvacetiletou historii.

K tomuto rozhodnutí nás vedou ekonomické důvody a také změna komunikační strategie ČRD M.

ČRD M se rozhodla přizpůsobit změnám posledních let a zaměřit se více na elektronickou prezentaci. Věříme, že tento krok nám umožní efektivněji oslovit širší publikum a lépe reagovat na aktuální potřeby naší společnosti. Tištěné materiály budeme nadále vydávat pouze příležitostně, nikoliv jako pravidelné periodikum. Tímto způsobem chceme zajistit, že naše komunikace bude nejen ekonomicky udržitelná, ale také flexibilní a přizpůsobivá rychle se měnícím podmínkám.

Děkujeme Vám za dlouholetou podporu a věříme, že nám zachováte přízeň i v naší nové, digitální éře. Vaše zpětná vazba a zájem jsou pro nás nesmírně cenné a doufáme, že i nadále budete sledovat naše aktivity a projekty.

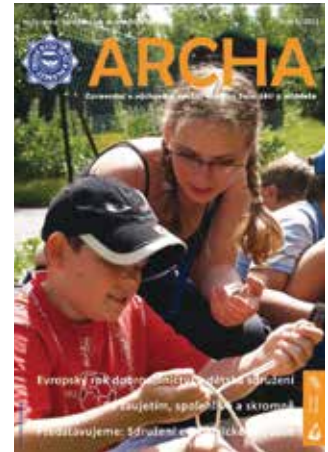
Rádi bychom touto cestou poděkovali všem, kteří do Archy za ty roky přispívali.

Speciální dík pak patří kolegům Jiřímu Majerovi – šéfredaktorovi Archy a Michale Kateřině Rocmanové – grafičce Archy. Jirka i Káča do tvorby vnášeli kus sebe, jejich příprava byla vždy precizní, nápaditá, profesionální. Jirko, Káčo, a i ty, Archo, děkujeme za celou ČRD M.

Za Českou radu dětí a mládeže, vydavatelku časopisu Archa

Ondřej Šejtka
ředitel Kanceláře ČRD M

Aleš Sedláček
předseda ČRD M

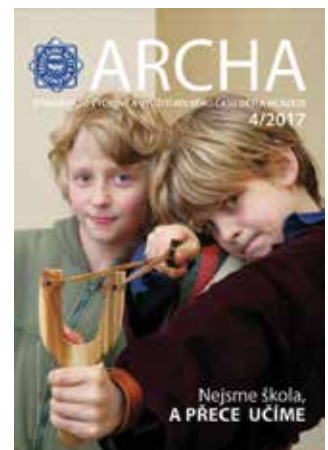
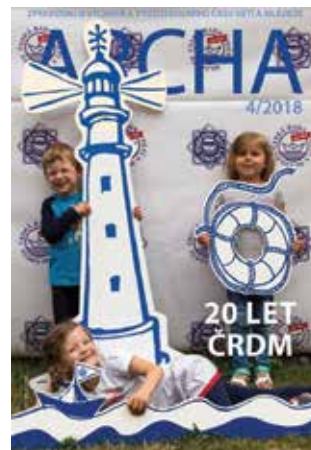
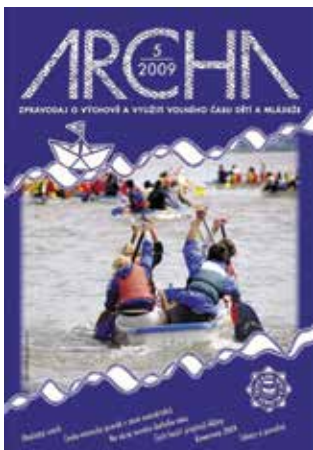
Za uplynulých přibližně deset let se svět kolem nás výrazně změnil. Spolu s ním i společnost, její nároky a potřeby, priority včetně ekonomických i převažující způsoby komunikace. Součástí této – před očima se měnící – společnosti je i neziskový sektor. Do něj patří též tzv. zastřešující organizace, jako je Česká rada dětí a mládeže (ČRD M), mj. vydavatelka časopisu Archa.

K nezadatelným právům vydavatele patří možnost určit si, jakým způsobem, v jakém rozsahu, jak často a o čem chce – nebo potřebuje – informovat zájemce o poskytovanou mediální službu. Jedním ze zvolených prostředků komunikace ČRD M byl dlouhá léta i časopis Archa. Vycházel od roku 1999, nepřetržitě, a to i během covidové pandemie. Jeho vydavatelka svoji volbu nyní změnila. Věřím, že z dobrých důvodů a po důkladné rozvaze. Jinými slovy: právě pročítáte poslední číslo posledního ročníku Archy. Za její redakci mohu konstatovat, že jsme dělali, co jsme mohli, abychom v dané sestavě a za daných okolností v onom proměňujícím se světě obstáli. Zda a jak se nám to dařilo – nebo nedařilo – nakonec asi nejlépe posoudíte Vy, čtenářky a čtenáři tištěných sešitů Archy, respektive jejich elektronických verzí.

Za Váš zájem, čas a pozornost Vám touto cestou děkuji.

Jiří Majer
vedoucí redaktor časopisu Archa

Všechna vydaná čísla Archy jsou uchována v digitální podobě – ve formátu PDF jsou t. č. dostupná a lze si je stáhnout na webu České rady dětí a mládeže (<https://crdm.cz/casopis-archa>).

Ochrana přírody BAGREM

aneb Nové tůně nejen pro obojživelníky

Takzvaná Východočeská Sahara na Pardubicku. Bývalá cihelna na Kutnohorsku. Mokřad na jižním okraji Prahy. Pozemky podél Bakovského potoka na Rakovnicku.

Co tato místa spojuje? Všechna jsou v péči pozemkových spolků a na všech vznikly koncem loňského roku díky finanční podpoře Nadačního fondu Veolia nové tůně, které již nyní zabydlují nejrůznější živočichové.

Cihelna Chmeliště, nové tůně, foto Tomáš Novák

Bagrování tůně nad Hájkovským rybníkem, foto archiv Pozemkového spolku Mokřady

Drobné vodní plochy o velikosti jednotek, desítek či nižších stovek metrů čtverečních jsou prvkem, který z naší krajiny v nedávné minulosti velmi ubyl. Dříve to byly třeba vývraty, různé zatopené selské lůmky (*malé lomy, pozn. red.*) a pískovny, terénní prohlubně dotované vodou při pravidelných jarních záplavách, nebo třeba i louže na polních a lesních cestách. Tato všechna místa byla důležitá pro život mnoha různých živočichů a rostlin.

Jenže krajina je postupně zarovnáována pro snazší obhospodařování pozemků, různé prohlubně se často stávaly místem černých i legálních skládek či deponií přebytečného materiálu, cesty jsou zpeňovány... I tam, kde tůně zůstaly, bez pravidelného obnovování (například proplachování povodněmi, kterým se dnes snažíme ze všech sil zabránit i v místech, kde by ničemu neškodily) postupně zanikají v důsledku usazování nejrůznějšího materiálu.

Pokud nechceme o druhy svým životem vázané na drobné vodní plochy, jako žáby, vážky či vodní brouci, přijít, nezbyvá, než tůně na vhodných místech budovat či obnovovat uměle. Českému svazu ochránců přírody (ČSOP) v této činnosti již řadu let finančně pomáhá Nadační fond Veolia.

Místo pro přírodu **Nad Hájkovským rybníkem** na Rakovnicku se podařilo Českému svazu ochránců přírody získat

začátkem loňského roku. Pozemky při Bakovském potoku se kupovaly s vizí, že jde o místo vhodné pro vybudování tůň. A k tomu také ještě téhož roku díky finanční podpoře NF Veolia došlo. „Viděl jsem snůšky od skokanů štihlých, hnědých a ozývali se zde ropušáci,“ hlásil Jan Karbus z pozemkového spolku Mokřady, který o lokalitu pečuje a tůň tam na podzim vybuřoval. Stopy na březích tůně svědčí o tom, že novou vodní plochu uvítala i řada savců a ptáků. Lokalita se navíc skvěle osvědčila jako místo zadržující vodu. Po velkých deštích v první polovině února se zde na pár dní vytvořilo čtvrt hektarové jezero.

„Východočeská Sahara“ se říká koridorům pod vedením vysokého napětí východně až severovýchodně od Lázní Bohdaneč. Velkojaroměřský pozemkový spolek při ČSOP Jaro Jaroměř byl jedním z prvních u nás, kdo odhalil potenciál koridorů pod dálkovými elektrovody pro ochranu přírody. Ty zde protínají krajinu dnes vesměs zalesněných polabských vátých písků. Pozemkový spolek ve spolupráci s vlastníky pozemků a energetiky využil skutečnosti, že „pod dráty“ stejně nemohou růst stromy, a začal zde obnovovat velmi vzácný biotop otevřených písčin (odtud jméno lokality). Koridory však protínají i vlhké partie. První tůně „na Sahaře“ byly vybudovány před 12 lety. Od roku 2021 je partnerem tohoto projektu NF Veolia. Každý rok zde postupně vzniká několik nových tůň, díky čemuž se na lokalitě nachází tůně různě staré, od čerstvě vykopaných až po již zarůstající. To zvyšuje nabídku pro různé organismy, neboť každému vyhovuje něco trochu jiného. Vedle žabích pulců jsou zde toho času například larvy chrostíků, zvláštní organismy, které si vytvářejí schránky

Cholupický mokřad, snůška skokana hnědého, foto Jan Moravec

z poslepaných zrněk písku či větévek, nebo několik druhů vodních brouků.

Bývalá cihelna Chmeliště je významnou mokřadní lokalitou. Žije zde velké množství různých druhů vážek, obojživelníků, v tůních rostou masožravé bublinatky či nenápadná vlhkomilná blatěnka vodní. Nejcennější část pískovny s různě velkými tůňkami se podařilo Českému svazu ochránců přírody v rámci kampaně Místo pro přírodu před 14 lety vykoupit, a tím zachránit před zavezením. Plocha ale postupně zarůstá náletovými dřevinami a tůně se zanášejí. „Jednou za několik let je potřeba razantní zásah, pokud chceme zdejší druhové bohatství zachovat. Vzář motorové pily, bagry, trochu to tu prosvětlit, některé tůně obnovit či vytvořit nové,“ vysvětluje Martina Kišlová, která má správu vykoupených lokalit v ČSOP na starosti. „Loni právě nastal ten čas. Rozhodli jsme se obnovit tři již zcela zanesené tůně a v okolí tří dalších tůní vyřezat náletové dřeviny, protože celá řada vodních organismů

vyhledává tůně osluněné. Bylo to náročné, mimo jiné i proto, že místo je velmi špatně dostupné pro techniku.“ Proto zde byly spojeny finanční prostředky Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (financováno v rámci NEXT GENERATION EU) a Nadačního fondu Veolia.

I přímo v Praze lze najít zajímavé mokřady. Jedním z nich je **Cholupický mokřad** na Praze 12. Nevelké, ale pestré území, které je již čtvrtým rokem v péči ČSOP Koniklec. Jsou tu kosené i nekosené podmáčené louky, lužní lesík... Co tu aktuálně chybělo byla nějaká osluněná vodní hladina, tak potřebná pro rozmnožování řady druhů obojživelníků a hmyzu. Už nechybí! A žáby už si ji našly. Koncem března se tu objevilo několik desítek snůšek skokanů hnědých a štíhlých. Předpokládáme, že vážky budou následovat; nedávný průzkum tu prokázal 13 druhů.

Český svaz ochránců přírody

Více informací na www.mistoproprirodu.cz a na Facebooku Místo pro přírodu.

Cech sv. Víta V NOVÉM

Znovuotevření naučné stezky po 13 letech

Dne 13. října 2024 byla slavnostně otevřena obnovená naučná stezka Cech svatého Víta, která se nachází na místě bývalého vojenského cvičiště mezi obcemi Trstěnice, Drmoul, Chodovská Huť a Tři Sekery na Mariánskolázeňsku. Projekt byl realizován Českým svazem ochránců přírody (ČSOP) Kladská v rámci programu NET4GAS Blíž přírodě.

Naučná stezka, procházející částí prostoru bývalého vojenského cvičiště, je dlouhá přibližně kilometr a najdete na ní devět informačních tabulí.

Co chceme na Cechu ukázat?

Plocha, která je přírodovědně cenná díky své pestrosti, zde vznikla činností vojáků. Jsou zde tůňky, suché strážky i křoviny, které jsou domovem celé řady zajímavých a vzácných druhů živočichů a rostlin. Některé z nich naučná stezka představuje. Kromě toho upozorňují naučné tabule také na nutnost zásahů, jako je sečení, vyřezávání křovin, pastva, hloubení tůní nebo pojezd čtyřkolkami. Snaží se tak nabourat mýtus o nedotčené

přírodě. Právě podobnými zásahy je totiž podminěno zdejší druhové bohatství, bez nich by zaniklo. „Těmto zásahům se dobrovolnicky věnujeme a rádi přivítáme každého, kdo by se chtěl přidat. Doufáme, že na naší stezce třeba i nalákáme nové zájemce o práci pro přírodu.“ říká Kateřina Dvořáková z ČSOP Kladská.

Proč znovuotevření?

Naučnou stezku zde v roce 2011 v rámci programu NET4GAS Blíž přírodě vybudoval ČSOP Berkut. Na stezce se však již podepsal zub času. „Jelikož kolegové z ČSOP Berkut mají teď plné ruce práce zejména s obnovou Bečovské botanické zahrady, domluvili jsme se s nimi, že

naše ČSOP Kladská stezku převezme a zrekonstruuje,“ vysvětluje Kateřina Dvořáková.

„A protože krajina se s časem mění, stejně jako se mění náhled na interpretaci přírodního dědictví, vzali jsme tu rekonstrukci z gruntu a změnili jsme tabule i po obsahové a grafické stránce.“ Aby tabule vydržely, byl zvolen speciální tisk na kov. Takováto tabule by měla vydržet dvacet let. Částečně byla změněna i trasa naučné stezky. Povalový chodník tehdy i nyní nechala vyrobít obec Trstěnice.

Pohodové nedělní odpoledne

Více než 50 zájemců o znovuotevření naučné stezky se sešlo u úvodního panelu v neděli 13. října po poledni. Čekala je komentovaná prohlídka stezky s ukázkami odlovu živočichů z tůní, přírodovědnými úkoly pro děti a opečením špekáčků na ohništi u altánu.

ČSOP

Foto Jan Moravec

Viz www.csop.cz a www.blizprirode.cz

EKOLOGIE na Eurocampu

Eurocamp je největší akcí naší organizace Royal Rangers na evropském kontinentu. Znamená to koncentraci několika tisíc lidí na jediném místě po dobu jednoho týdne.

Letos v Maďarsku, u města Veresegyház nedaleko Budapešti, nás bylo od 28. července do 3. srpna hodně přes sedm tisíc. Tábor na obrovském poli měl délku dvou kilometrů. Účastníci pocházeli z celkem 29 národů z Evropy i jiných kontinentů a jejich vztah k ekologii byl v mnoha oblastech podobný, ale v některých se lišil. I proto je nutné na tak obřích mezinárodních akcích jasně nastavit pravidla a pak dohlížet na jejich dodržování. A to nejen pro ekologii. Jinak by se nám to pestré evropské puzzle, které jsme v Maďarsku poskládali, začalo rychle rozpadat.

Velkou výzvou byla na Eurocampu **péče o vodu**. U nás v ČR, při běžných táborových a dalších aktivitách, nám ne vždy dochází, jak je voda vzácná. Naše vlast je protkána řekami, říčkami a potoky, táborové základny stojí obvykle nedaleko pramenů či vodních ploch a také déšť není raritou. Zato na táborovém poli v Maďarsku byla voda vzácná. A při počtu účastníků organizátorům akce nezbylo, než nainstalovat provizorní rozvody pitné vody

z místního vodovodního řádu. Rozvody byly zakopány pod zem, jen těsně pod povrch (jednalo se o území s archeologickými nálezy), ale dostatečně hluboko na udržení nízké teploty vody. Z hlediska pitného režimu jsme studenou vodu v horkém letním počasí ocenili, z hlediska sprchování, zvláště pro menší děti, byla teplota vody nepříjemná. Ohřev vody pro polní sprchy se totiž nezajišťoval. Ale dalo se to zvládnout, a znatelně se tím snížila energetická náročnost akce.

Dalším krokem ve prospěch ekologie byla **distribuce jídla**. Ocenili jsme

dobavky stravy z centrální kuchyně ve várnících, které byly distribuovány do našich polních jídelen. Odpadlo tím množství odpadu z krabic na jídlo, pokud by organizátoři dodávali stravu po jednotlivých porcích. Stejně tak se snížilo množství odpadu z vaření na tábořišti a ušetřilo se palivo na tepelné zpracování v polních podmínkách, a tím i ovzduší.

Mytí nádobí pak probíhalo v lavorech a bednách napuštěných vodou, kde si každý účastník čistil svoje nádobí. Nejprve v nádobě pro hrubé mytí, potom v teplé mýdlové vodě a nakonec oplachem v lavoru s čistou vodou. Tím se minimalizovala spotřeba vody a i tato špinavá voda z mytí nádobí nebo čištění zubů byla organizátory sbírána do speciálních nádob a odvážena do čističky odpadních vod. Zacházení s vodou tak bylo na Eurocampu z hlediska úspory a ekologie na skutečně vysoké úrovni.

Práce s odpady probíhala v Maďarsku podobně, jako to známe z ČR. I v polních podmínkách se důsledně třídily plasty, papír a kov, stejně jako zbytky potravin (skleněného odpadu je na táborech minimum). V rámci české výpravy jde o plody systematické práce, v níž hraje prim bratr Josef Švirák – Ježek, dlouholetý velitel oddílu ze Zlína a učitel chemie, který už před čtvrt stoletím důsledně vedl děti ke třídění odpadu. A již přes 20 let tento přístup vštěpuje i novým vedoucím, které školí v rámci národních výcvikových táborů.

Určitou zvláštností byl pro nás sběr PET lahví, které jsou v Maďarsku zálohovány. A byť se k tomu strhla široká diskuze, mohli jsme vidět, že to na Eurocampu i v Maďarsku obecně celkem funguje. Pohozených PET lahví jsme našli skutečně minimum. A to jsme jich sami museli řadu přivézt, jako zdravotníci jsme totiž řešili kolapsy z vedra, kde součástí první pomoci bylo i rychlé doplnění minerálů v rámci pitného režimu.

České účastníky Eurocampu je pak nutné pochválit, jelikož naše vesnice byla po celou dobu vzorně uklizená. A totéž můžeme uvést i u našich kamarádů z Ukrajiny a Polska, s nimiž jsme vesnici sdíleli. Po skončení tábora a strhnutí stanů jsme potom provedli rojnici a vysbírali všechno, co v přírodě nemá co pohledávat. A jelikož jsme naše tábořiště vyčistili

již po příjezdu, zanechali jsme místo ve stavu o něco málo lepším, než bylo před námi.

Co říci závěrem? Bylo příjemné vidět, že byť je Eurocamp Royal Rangers zaměřen v první řadě na člověka a jeho potřeby, tedy na setkání dětí a mládeže z různých zemí a kultur, sdružených v naší organizaci, je ekologie a dobrá péče o přírodu samozřejmou součástí i takto velké akce. A to bez ohledu na národ či stát, který byl na Eurocampu zastoupený. Naší mohutnou přítomností, doufejme, nebyly nijak zkaleny vztahy s místním maďarským obyvatelstvem a i dopad na zdejší životní prostředí byl v rámci možností minimalizován.

Naši kamarádi ze Španělska, kteří připravují příští ročník v roce 2028, tak mají dobrou zkušenost s tím, jak se „zelené puzzle Evropy“ může na Eurocampu dobře poskládat.

Josef Jan Kovář – Jožka
Royal Rangers (KV Jižní Morava)
Foto Marek Bužga

Skauti na ORCHIDEJOVÉ louce

Již několik let se Radek Potočný – Bodie z Jablůnky nedaleko Vsetína snaží pečovat o oblast Dubcové, kde rostou vzácné orchideje.

Ručním sečením po odkvětu a pečlivým shrabáním se vytvářejí optimální podmínky pro orchideje.

Nejmenší skauti ze Šestky Kateřinice spolu s rodiči se nebojí vzít do ruky hrábě a pod odborným dohledem přidat ruku k dílu. Odměnou je pak Bodieho poutavé vyprávění o rostlinkách a zvířatech, které jsou v okolí k vidění.

Letos nás dokonce navštívila i kudlanka.

Skauti Kateřinice

OBNOVA KRAJINY je výchovnou příležitostí

Možná jste navštívili Skautský institut na Staroměstském náměstí v Praze. Tento prostor slouží veřejnosti jako místo setkávání, vzdělávání a kulturních projektů.

Skautský institut však neznamená jen toto fyzické místo. Je to také platforma několika týmů, které se věnují aktuálním tématům a přenášejí je do neformálního vzdělávání. Jedním z těchto témat je klimatická změna a úbytek biodiverzity.

Téma ochrany přírody zpracovává skupina SI v krajině, která vznikla s cílem metodicky podporovat dětské skupiny, jež chtějí pečovat o přírodně cenné lokality. Může jít například o skautské oddíly poblíž jejich tábořiště nebo školní třídy pečující o okolí své školy. Program s názvem Patronáty dnes sdružuje více než 320 aktivních dětských skupin – nejen skautských oddílů, ale i školních tříd. Kromě toho skupina vyvíjí programy zaměřené na environmentální a klimatické vzdělávání.

Protože Junák – český skaut není jedinou mládežnickou organizací, která se snaží budovat vztah dětí k přírodě, přišla skupina SI v krajině s iniciativou Kulatých stolů o krajině. Na tyto diskuse pozvala členy České rady dětí

a mládeže a další organizace, které využívají krajinu pro svou činnost. Zástupci 15 organizací, které se kulatých stolů účastnily, se shodli na dvou hlavních bodech: 1. Má smysl sdílet mezi sebou zkušenosti a zajímavé programy, které jednotlivé organizace vytvářejí. 2. Je důležité podpořit evropské nařízení Nature Restoration Law (Zákon o obnově přírody), které tehdy procházelo schvalováním v Evropském parlamentu.

Zákon o obnově přírody, který je součástí tzv. Zelené dohody, byl nakonec schválen v červnu tohoto roku. Členské státy nyní musí připravit své Národní plány obnovy přírody. Kulaté stoly se na jaře promění v pracovní skupinu, která bude pomáhat sdílet zkušenosti a environmentální

iniciativy mezi jednotlivými organizacemi a zároveň sledovat vývoj přípravy těchto národních plánů. Obnova krajiny na 20% území České republiky představuje velkou výzvu, ale také obrovskou příležitost pro zapojení dětí a mládeže do konkrétních projektů. Studie ukazují, že environmentální vzdělávání má největší dopad tehdy, když děti mohou samy aktivně přispět ke změně. Projekty jako obnova tůň nebo výsadba stromořadí jsou pro dětské skupiny přiměřeně ambiciózní a zároveň mají skutečný pozitivní vliv na krajinu.

Zapojme děti do obnovy přírody – nejen proto, že to krajina potřebuje, ale také proto, že to pro ně bude nezapomenutelná zkušenost a cenná lekce do života.

*Dalibor Naar
vedoucí tvůrčí skupiny environmentálního vzdělávání
Skautského institutu*

*Foto z Kulatého stolu Josef Laňka
Ilustrační snímky z archivu SI
(z akcí SI – Klimavíkendovky, Patronáty a další)*

Kulatých stolů se zúčastnili zástupci těchto organizací:

AFS Mezikulturní programy, Asociace pro mezinárodní otázky, Asociace turistických oddílů mládeže ČR, Česká rada dětí a mládeže, Liga lesní moudrosti, Česká společnost ornitologická, Česká tábornická unie, Českomoravská myslivecká jednota, Český svaz ochránců přírody, Hnutí Brontosaurus, Junák – český skaut, Klub Pathfinder, Pionýr, Sdružení mladých ochránců přírody, Talnet, z. s.

Zákon o obnově přírody

Nařízení EU označované anglicky Nature Restoration Law je první legislativa zaměřená na obnovu degradovaných ekosystémů, která bude aplikovaná na celý kontinent. Evropská unie přijala v roce 2023 a letos v létě byla finálně schválena Radou Evropy. Jejím hlavním cílem je do roku 2030 obnovit alespoň 20% degradovaných ekosystémů v EU a do roku 2050 všechny ekosystémy, které potřebují obnovu. Smyslem je vrátit do krajiny pestrost, obnovit její stabilitu a obnovit podmínky pro mizející druhy. Zvláštní důraz je kladen na opylovače, ale na obnovu říčních a mořských ekosystémů.

Viz též: https://environment.ec.europa.eu/topics/nature-and-biodiversity/nature-restoration-law_en

PŮL STOLETÍ Brontosaura

Jak Brontosaurus chrání přírodu už víc než 50 let

V dnešním světě, kde se často setkáváme s apatií a lhostejností k našemu okolí, vyčnívá Hnutí Brontosaurus jako inspirativní příklad aktivní ochrany přírody a kulturního dědictví. Tato nezisková organizace s více než padesátiletou tradicí sdružuje mladé lidi, kteří chtějí vykonávat smysluplné činnosti, rozvíjet své dovednosti a přispět k lepšímu světu kolem nás. V Česku se stalo symbolem aktivního přístupu k environmentálním otázkám a jeho členové se s nadšením zapojují do různých projektů, které mají pozitivní dopad na životní prostředí.

Dobrovolnické aktivity a jejich přínos

Tisíce dobrovolníků se každoročně zapojují do aktivit, jako je obnova mokřadů, sázení stromů a péče o ně, opravy historických památek či péče o kulturní dědictví u krajanů v Banátu. Tyto akce nejsou jen prací pro práci – poskytují mladým lidem cenné zkušenosti a zážitky, které si odnášejí na celý život. Během nich pomáhají nejen přírodě, ale i celé společnosti. Efektivní koordinaci dobrovolníků zajišťují brontosauří základní články, které organizují široké spektrum akcí – od víkendových aktivit, přes prázdninové tábory, až po přednášky a vzdělávací programy.

Úspěchy Brontosaura

Hnutí se může pochlubit řadou úspěchů z nejrůznějších oblastí Česka. Například v ochraně biodiverzity je ukázkou úspěšné spolupráce s místním spolkem Bělozářka na Sedlčansku a společné snahy o zachování místní fauny a flóry. Stejně tak už desítky let dobrovolníci pečují o orchidejové louky v Bílých Karpatech nebo zachránili louku Kudlačena, cenný biotop pro různé druhy rostlin a živočichů v Beskydech. Dobrovolníci také organizovali akce na ochranu ptáků, při nichž vytvářeli a věšeli ptačí budky. Iniciativa pomohla udržet ptačí populace a zvýšila povědomí veřejnosti o ochraně ptáků i jejich přirozeného prostředí. Dalších příkladů je bezpočet.

Hnutí Brontosaurus stojí také za obnovou a záchranou mnoha kulturních památek. Krásným příkladem je obnova drobných památek a pramenů v Sudetech na Jesenicku, kde se díky mladým lidem aktivizovala i místní komunita. Významně jsme se podíleli také na opravě historické budovy hradu Lukov u Zlína.

Dalším důležitým projektem byla pomoc po tornádu, které zasáhlo Jižní Moravu. Hnutí Brontosaurus se zapojilo do obnovy postižených oblastí, kde dobrovolníci pomáhali s úklidem, výsadbou nových stromů a obnovou přírody. Pomáhali jsme také s obnovou lesů zasažené kůrovcovou kalamitou.

V neposlední řadě se hnutí úspěšně věnuje environmentální výchově nebo aktivizaci veřejnosti pro ochranu přírody jako tomu bylo u kampaně Zachraňme Soutok, usilující o ochranu lužní přírody Břeclavska formou chráněné krajinné oblasti.

Mobilizace a ochrana životního prostředí

Hnutí Brontosaurus hraje klíčovou roli v mobilizaci mladých lidí a celé společnosti k aktivní ochraně životního prostředí. Jeho úspěchy v oblasti dobrovolnické práce a péče o přírodu dokazují, že jednotlivci mohou mít významný dopad, když se zaměří na správnou věc.

V dnešní době je stále důležitější, aby se lidé aktivně zapojovali do ochrany životního prostředí a nespolehali se pouze na okolí.

Brontosaurus tak nabízí jedinečnou příležitost, jak učinit krok k udržitelnějšímu světu pro nás i budoucí generace.

*Boris Vanka
Hnutí Brontosaurus*

50 LET ve 4 dnech

Festival dobrovolnictví ocenil půlstoletí činnosti Hnutí Brontosaurus

Od čtvrtka 12. do neděle 15. září se v Telči konal Festival dobrovolnictví DORT, který slavil 50 let činnosti Hnutí Brontosaurus. Akce byla zaměřena na ocenění dobrovolníků, připomínku role hnutí v péči o přírodu a kulturní dědictví ČR a na přípravu na pomoc po povodních.

Program festivalu zahrnoval pestrou nabídku workshopů, diskusí a přednášek zaměřených na ochranu přírody, péči o památky a rozvoj komunit. Mezi nejzajímavějšími body byla debata o hranicích environmentálního aktivismu za účasti bývalé ombudsmanky Anny Šabatové. Návštěvníci si užili bohatý kulturní program včetně

vystoupení 14 kapel a 36 vzdělávacích bloků. Festival přivítal přes 1 000 účastníků, mezi nimiž bylo 40 lektorů, více než 40 organizátorů a 30 dobrovolníků. Do pořádání akce se zapojilo 21 organizací a institucí, a festival měl také 8 mediálních partnerů.

Ocenění byli ti, kteří významně přispěli k ochraně přírody a rozvoji hnutí. Cenu za dlouhodobou práci převzal z rukou předsedy Senátu Miloše Vystrčila zakladatel Hnutí Brontosaurus Jiří Jiránek. Ministr životního prostředí Petr Hladík podpořil festival slovy: „Padesátka je úžasný věk, kdy je člověk zralý a zkušený, stejně jako vaše organizace, a přitom plný síly do další práce... Vaše činnost prokázala, jak pozitivní vliv má dobrovolnictví na společnost.“

Součástí programu byl i kulatý stůl na téma dobrovolnictví a ochrany životního prostředí, na kterém se sešli zástupci neziskových organizací, Ministerstva životního prostředí a školství, Nadace partnerství a Agentury ochrany přírody a krajiny.

Festival připomněl, že dobrovolnická práce je dnes mimořádně důležitá, zejména s ohledem na změny klimatu a výzvy, jako jsou nedávné povodně. Ochrana přírody, péče o krajinu a komunitní spolupráce jsou klíčové pro zvládnutí krizových situací. Hnutí Brontosaurus tak vstoupilo do nové éry s vizí pokračovat ve svém poslání přinášet pozitivní změny pro přírodu a komunitu po celé zemi.

Boris Vanka

 Hnutí Brontosaurus

72 HODIN 2024

13. ročník projektu 72 hodin proběhl od čtvrtka 10. října do neděle 13. října 2024.

Letošní ročník byl zaměřen na „Wellbeing“. Přihlášeno bylo 491 projektů se 27 444 zapojených účastníků, a dalších 10 622 osob si vyzkoušelo výzvy, z nichž tři byly

zaměřené na duševní zdraví. Objednáno a rozebráno bylo 570 sazenic stromů a 508 sazenic okrasných keřů, stovky pytlů a rukavic.

Ve spolupráci s členskými organizacemi ČRD M jsme zájemcům nabídli odborné brožury a pracovní listy. Do akce se zapojují převážně školy. Naše organizace zrealizovaly 129 projektů a krajské rady dalších jedenáct. Záštitu 72 hodinám letos udělily MŠMT, MŽP a UNESCO.

Tým 72 hodin, foto archiv akce

Tomíci KRAJINĚ

Naše (zatím) malá pomoc krajině u Poděbrad

Nějakou dobu jsme v oddíle přemýšleli, jak bychom mohli pomoci přírodě našima rukama. Víme, že už nestačí jen přírodu chránit, ale je nutno ji obnovovat. Jak ale do toho? Mezi námi není nikdo odborník, který by řekl: „Tady tohle vykopej, sem vysaď tenhle keř a tohle tu nech růst.“

Byli jsme tedy rádi, že jsme se díky projektu Patronáty (Skautský institut) spojili s Jakubem Vaňkem z Ekocentra Huslík. On a jeho tým se stará o poměrně rozlehlé louky a tůně přiléhající k ekocentru. Pověděl nám, co dělají během roku oni a co pro tento kousek krajiny v Polabí můžeme udělat během jednoho dne my. Zatím jsme v začátcích, na jaře proběhl první zásah a druhý plánujeme v listopadu.

A co jsme dělali?

Vyřezávali jsme olše kolem tůní. Tyhle stromky tam jsou nálety. A tůně, aby správně plnily svoji funkci, musí být dostatečně osluněné a ideálně bez velkého množství organické hmoty (spadaného listí...). Vzali jsme tedy pilky, velké nůžky a řezalo se. Pár větví si vzaly na pastvě krávy. Ale většina větví se nanosila na velkou kupu, aby se pak seštěpkovala. Udělali jsme „pěknou paseku“.

Kromě dobrého pocitu z odvedené práce jsme na Huslíku nasáli také hodně informací o důležitosti druhové rozmanitosti přírody. Environmentální hry mají ekocentra krásně zpracované. Ti nejmladší se samozřejmě zdokonalili v řezání pilkou a velcí borci si také našli svoje. Přeplavali tůni, aby odřezali stromky i na ostrůvku.

Spojení oddílu s odborníkem mně konkrétně pomohlo překonat obavu „Raději se nepouštět do akce, než přírodě uškodit“.

Třeba i vy máte ve svém okolí nějakého ochránáře, krajináře, hydrobiologa nebo i učitele biologie, který o ekologii ví hodně a dokáže s vaším oddílem vyrazit do přírody a poradit, kudy do toho.

Anežka Šubrtová
TOM Robinsoni, Poděbrady

PŘÍRODA na prvním místě

U táborníků stojí příroda na prvním místě

Ekologie – slovo, které postupem času získává víc a víc na významu. Svět kolem nás se turbulentně proměňuje a my, jakožto jeho obyvatelé, bychom měli přispět k tomu, aby ta změna probíhala správným směrem. A právě ekologie, která se zabývá vztahy v přírodě, může svými poznatky přispět k reálnému zhodnocení stavu životního prostředí a jeho ochraně. Ochrana přírody může být jednou z klíčových aktivit i při práci s dětmi a mládeží.

Česká tábornická unie se tímto směrem ubírá již od svého vzniku a v rámci své činnosti uplatňuje myšlenky lesní moudrosti E. T. Setona a navazuje na tradice trampského hnutí. Mezi jednu z podstat naší unie patří upevňování přátelství člověka s přírodou, ke kterému vedeme už naše nejmladší členy. Kladného vztahu dětí k přírodě se snažíme docílit hravou a zábavnou formou například během klubových výprav. Přidanou hodnotou pobytu v přírodě pak je to, že zažijí legraci, zábavu, naučí se poznávat fungování lesa nebo si uvařit čaj například z borůvek.

Naše členy pravidelně informujeme i o různých aktivitách na ochranu přírody, účastnili jsme se třeba Kulatého stolu ke krajině či jsme se zapojili do celorepublikové Kampaně obyčejného hrdinství, kterou má pod taktovkou vzdělávací centrum TEREZA. Během soutěžního týdne se každý

jednotlivec či skupinka snaží plnit různé výzvy: zasadit co nejvíce stromů a rostlin, cestovat s MHD nebo pěšky či na kole, zkusit si jeden či vícero dní bez jezení masa nebo během dne šetřit vodou a další. Takto se nám za táborníky povedlo ušetřit přes 14 tisíc litrů vody a námi nově zasažené rostliny během prvního roku přemění 300kg oxidu uhličitého v kyslík a ekologickou dopravou jsme v důsledku nevyprodukovali 550kg CO2.

Ale i jednotlivé tábornické kluby, osady a oddíly vyvíjejí své vlastní snahy. Například jihomoravský klub Sokoli již úctyhodných 20 let pořádá každoroční jarní úklid vodního toku Říčka v Mariánském údolí, kde se sejdou mladí i staří a společnými silami čistí oblast od odpadků. Mnohé naše základny nemají přístup k rozvodu elektrické sítě, a tak si někde vypomáhají solárními panely, jež produkují udržitelnou energii, díky které si tak mohou svítit nebo ohřívat vodu na mytí.

Děti se tak přímo i nepřímo zaměřenými aktivitami vzdělávají v oblasti ekologie a ochrany životního prostředí, a samy si tak přicházejí na způsoby, jak takové chování (někdy možná i nevědomky) začlenit do každodenních činností. Mohou sdílet své zkušenosti nabyté v ČTU, a inspirovat tak další lidi okolo sebe – členy své rodiny nebo kamarády ve škole.

Josef Falta a kolektiv
Česká tábornická unie, z. s.

Česká tábornická unie

DRUHOU šanci „nepotřebným“ věcem

V různých městech Česka se s podporou České rozvojové agentury (ČRA) konají komunitní osvětové akce k předcházení vzniku odpadů

Celkové množství odpadu generovaného na území České republiky meziročně stoupá, zároveň stále velmi frekventovanou cestou jeho likvidace je proces skládkování, který má negativní vliv na životní prostředí i lidské zdraví. Česká rozvojová agentura (ČRA) proto podpořila projekt, jehož hlavní náplní je pořádání tzv. **Reuse dnů**. Jde o typ jednodenní edukativně-osvětové komunitní akce, která si klade za cíl spojit teorii s praxí v tématu předcházení vzniku odpadu, udržitelných spotřebních návyků a ochrany životního prostředí.

Záměr projektu reaguje na klimatickou změnu a s ní spojenou problematiku odpadů a prohlubování sociálních rozdílů a chudoby. *Reuse* je účinný nástroj cirkulární ekonomiky, který nabízí řešení zvyšující komunitní

odolnost tím, že se již vyrobené a nepotřebné věci vrátí zpět do oběhu, a podpoří tak v komunitě sociálně potřebné skupiny. Revidovaná evropská rámcová směrnice o odpadech vybízí členské státy k podpoře opětovného použití a oprav vhodných vyřazených výrobků nebo jejich částí, a to např. vznikem center pro opravy a opětovné použití (reuse center). Dále stanovuje, že se příprava na opětovné použití a recyklace komunálního odpadu do roku 2025 zvýší na minimálně 55 %, do roku 2030 na 60 % a do roku 2035 na 65 % hmotnosti, přičemž se relevantně zvýší poplatky za skládkování. Tyto cíle se promítají do fungování municipalit, které jsou zodpovědné za nakládání s odpady a řeší zvyšující se finanční zátěž. Cirkulární ekonomika, která podporuje opětovné použití, opravu a přepracování materiálů namísto jejich likvidace, nabízí řešení – novou a udržitelnou koncepci, která nejen šetří životní prostředí, ale má velmi znatelný prosociální efekt v komunitách.

„Nepostradatelnou součástí komplexního přístupu České republiky k tématu předcházení vzniku odpadu a ochrany životního prostředí je edukace a osvěta široké veřejnosti i klíčových zapojených stakeholderů (zainteresovaných osob, pozn. red.) k docílení systémové změny. **Reuse federace** dlouhodobě usiluje o popularizaci a osvětu tématu reuse, jakožto účinného nástroje ochrany klimatu. Edukaci vnímáme jako nepostradatelný nástroj pro docílení transformace ve společnosti,“ říká Zuzana Kuberová z Reuse federace. Cílem projektu je oslovit veřejnost napříč kraji České republiky a realizovat Reuse dny v deseti vybraných městech. Během akce „Reuse den“ mají účastníci možnost přinést nepotřebné věci k darování nebo si odnést něco nového pro sebe. Současně se mohou zúčastnit vzdělávacích workshopů a přednášek.

Benefitem konání této akce je praktická ukázka kladného postoje k udržitelnosti skrze cirkulaci věcí a edukaci o hodnotě a opravitelnosti věcí, tedy tématu, které je ve společnosti velmi pozitivně vnímáno. „Jedná se o typ akce, která je extrémně populární; na základě statistik z předchozích konání, která byla pilotně uspořádána v Praze, se počty účastníků mohou pohybovat až v počtu vyšších stovek,

množství přineseného textilu se pohybuje kolem 1500 kg textilu, knih 500 kusů, přičemž 85% předmětů bývá rozebráno v rámci akce a o zbytek se postarají zapojené místní organizace," dodává Zuzana Kuberová.

4. října proběhl Reuse den v Poděbradech, kde se kromě výměny předmětů mezi návštěvníky uskutečnily inspirativní přednášky, kreativní workshopy i výstava od organizace Na Zemi. Akci pořádalo město Poděbrady společně s Českou federací nábytkových bank a reuse center a organizací Swap Prague, z.s., za podpory České rozvojové agentury. 12. října pak další Reuse den proběhl v Jaroměři v prostoru pevnosti Josefov. Poslední letošní Reuse den byl pořádán v Olomouci v rámci akce Design dny Olomouc 2. listopadu. Realizátorem projektu je Reuse fede-

race, která se zabývá rozvojem sítě reuse center a nábytkových bank napříč ČR. „Tvoříme platformu, na které aktivní provozovatelé mohou síťovat, vzájemně podpořit své fungování a propojit se s experty z oboru. Federace mapuje a propojuje reuse centra a nábytkové banky v regionech, iniciuje rozvoj dalších v kooperaci s lokálními zástupci měst a krajů. Cílíme na osvětu o reuse tematice směrem k místním samosprávám, veřejnosti i soukromému sektoru. Důležitým prvkem je i sběr dat z provozů, iniciace osvětových kampaní a rozvoj tématu reuse v ČR, čímž se Federace snaží komunikovat potřeby a důležitost reuse center a nábytkových bank před státní správou a lokálními samosprávami,“ doplňuje Zuzana Kuberová.

Partnerem projektu je společnost **Swap Prague**, která se zaměřuje

na edukaci udržitelných spotřebních návyků společnosti. Inspiruje a edukuje, jak nepotřebné oblečení, knihy nebo domácí potřeby nabídnout dál, vyměnit je za jiné, a tím šetřit životní prostředí.

Cílovou skupinou, se kterou Swap Prague dlouhodobě spolupracuje, jsou kromě široké veřejnosti také studenti středních škol, které prostřednictvím přednášek a workshopů, týkajících se tématu cirkulární ekonomiky Swap Prague aktivizuje a vede k pozitivní změně směrem k udržitelným spotřebním návykům.

Filip Šebek
Česká rozvojová agentura
Foto archiv ČRA

Možnost podívat se na všechny **Reuse dny** je na stránkách <https://reusedny.cz/Fotoalbum>

MEDAILE od prezidenta

Yvonna Gaillyová převzala z rukou prezidenta republiky Petra Pavla státní vyznamenání za mimořádný přínos k ochraně životního prostředí

RNDr. Yvonna Gaillyová, CSc., jedna z předních osobností českého ekologického hnutí, byla oceněna státním vyznamenáním (*Medailí Za zásluhy, pozn. red.*) za svou dlouholetou práci a neúnavné úsilí v oblasti ochrany životního prostředí. Gaillyová, spoluzakladatelka a dlouholetá ředitelka Ekologického institutu Veronica, se po celou svou kariéru věnuje šíření ekologické osvěty, zlepšování životního prostředí a vzdělávání veřejnosti v otázkách udržitelnosti.

Její hlavním tématem je ochrana klimatu v širokém slova smyslu – od teoretického zdůvodňování potřebnosti mitigace (*je míněna jako předcházení ve smyslu zmírnění či zpomalení změny klimatu. Nejčastěji je s mitigací spojováno redukcce vypouštění skleníkových plynů nebo úspora energie či výroba zelené energie, pozn. red.*), přes návrhy řešení až po praktické realizace. Od devadesátých let se významně podílela na zavádění obnovitelných zdrojů energie dostupných pro všechny, např. projekt svépomocných solárních panelů na ohřev teplé vody („Slunce pro Bílé Karpaty“ – 1997), výstavba centrální vytápění na štěpku v obci (Hostětín – 2000) apod. S plným nasazením přispívala také ke konkrétním realizacím úspor energií v obytných i kancelářských budovách, například při revitalizaci

panelového sídliště v brněnském Novém Lískovci. Pod jejím vedením vznikla v Hostětíně první veřejná budova v pasivním standardu, která se stala inspirací pro udržitelnou výstavbu v celé zemi. Po vzoru lucemburských a rakouských občanských ekologických poraden založila ekologické poradenství u nás a zasloužila se o mnohostranné vzdělávání spotřebitelů. K jejím výrazným úspěchům patří například významný podíl na eliminaci používání fosfátů v pracích prášcích.

Yvonna Gaillyová je známá také svým skromným přístupem ke spotřebě a životním stylem, kterým jde příkladem ostatním. I přes její úspěchy zůstává skromnou a vytrvalou osobností, která dokazuje, že i jedinec může změnit svět k lepšímu.

Zelený kruh si váží toho, že Yvonna Gaillyová a organizace Veronica patří mezi dlouholeté aktivní členy asociace Zelený kruh.

TZ Zeleného kruhu

Na snímku Yvonna Gailly, foto Hollanmatej – vlastní dílo, CC BY-SA 4.0, Wikimedia Commons

Fórum PARLAMENTŮ dětí a mládeže

**Republikové fórum parlamentů dětí a mládeže
aneb Mladí v (hlavní) roli: jak posílit hlas parlamentů
mládeže**

Ve dnech 14.–16. listopadu 2024 se v Praze uskutečnilo druhé Republikové fórum parlamentů dětí a mládeže, kterého se zúčastnilo více než 130 mladých lidí z celé České republiky.

Stejně jako minulý rok se Republikové fórum opět stalo významnou událostí pro setkání mladých lidí, kteří chtějí aktivně ovlivnit svou budoucnost a zapojit se do diskuzí o směru, jakým se bude ubírat naše společnost. Akce byla věnována jak ke vzájemnému sdílení zkušeností

a příkladů dobré praxe, vzdělávání a čerpání inspirace, tak ke tvorbě nových stanovisek a volbě nových mluvčích. Fórum přineslo nejen podnětné diskuse, ale také jasné výstupy, které mohou formovat budoucí kroky v oblasti participace mládeže.

První den Republikové fórum navštívil ministr školství Miroslav Štěpánek, který vyzdvihl význam participace mladých lidí a upozornil na návrhy změn školského zákona, včetně snížení věkové hranice pro mandát ve školské radě na 15 let. Diskutovalo se také o polarizaci společnosti, úpadku demokracie a roli mládeže při hledání pozitivních změn. Zbytek dopoledne se účastníci věnovali vzájemnému seznamování a představování činnosti jednotlivých parlamentů. Odpoledne se Fórum přesunulo do Skautského institutu, kde čekalo na účastníky několik desítek vzdělávacích i rozvojových workshopů, které se věnovaly osobnímu rozvoji,

fungování neziskových organizací nebo také neformálnímu vzdělávání a motivaci dobrovolníků.

Druhý den Fóra proběhl pod záštitou pana poslance Vojtky v Poslanecké sněmovně, kde se účastníci mohli setkat s politiky napříč politickým spektrem. Po panelové diskusi pak účastníci čerpali inspiraci od zajímavých mladých osobností v „živé knihovně“ a interaktivní dialog vedli také v bloku „příležitosti pro mládež“ s partnery Fóra.

Odpoledne se účastníci zaměřili na tvorbu stanovisek mapujících překážky, které mladým lidem brání v participaci. Mezi nejčastěji zmiňované problémy patřila neochota institucí ke spolupráci s mládeží, nedostatek příležitostí a neefektivní komunikace. Vytvořili tak několik stanovisek a doporučení pro politiky, mladé lidi a veřejnost. Klíčovým doporučením bylo větší systémové ukotvení parlamentů mládeže na školní, městské i krajské úrovni. Přestože školy mají povinnost umožnit vznik žákovských parlamentů, stále chybí jasná pravidla pro financování, omlouvání absencí či podporu jejich aktivit. Městské a krajské parlamenty pak zůstávají bez oficiální pozice, což omezuje jejich schopnost

ní pro lepší budoucnost.“ Tato akce ukázala, že mladí lidé mají co říct – a že je načasе jejich hlas skutečně slyšet.

Tereza Millková a Zuzana Wildová

Foto Šimon Poplužník, Jiří Majer a archiv akce

<https://republikoveforum.cz/>

jednat a získávat zdroje. Mezi další témata patřila otázka snížení věkové hranice pro volební právo, zlepšení komunikace mezi mládeží a politiky, silnější začlenění tématu demokracie do školních vzdělávacích programů nebo také rozšiřovat povědomí o parlamentech dětí a mládeže.

Poslední den probíhala volba nových mluvčích. Ze sedmi míst byla čtyři obsazena ženami, což ukazuje otevřenost a snahu překonávat předsudky, které často brání ženám kandidovat. Nových 7 mluvčích bude nadále prosazovat zvolená stanoviska na vyšších úrovních politiky a zastupovat postoje parlamentů v různých orgánech státní správy.

Republikové fórum parlamentů dětí a mládeže se stává důležitou platformou, kde mladí lidé nejen formulují své názory, ale také aktivně hledají cesty, jak je prosadit. Pro organizátory i účastníky bylo toto fórum významným zážitkem. Podle jedné z organizátorek fóra, která se této akce účastnila již podruhé, byla atmosféra opět nezapomenutelná: „Fórum je jedním z mála míst, kde mladí lidé mohou otevřeně diskutovat, naslouchat si a hledat společná řeše-

CVVZ v Praze

Na tisíc vedoucích dětských kolektivů sdílelo v Praze své zkušenosti!

Akce s více než třicetiletou tradicí pro dobrovolnické vedoucí dětských kolektivů a pedagogy volného času s názvem Celostátní vzájemná výměna zkušeností (CVVZ) se po 22 letech vrátila do Prahy.

Dvoutelé přípravy týmu Rady dětí a mládeže hlavního města Prahy vyústily v pětidenní akci, která probíhala od 13. do 17. listopadu 2024. Letošní ročník hostil 1 130 účastníků, lektorů a dobrovolníků, kteří se podíleli na organizaci a programu. Akce se konala pod záštitou Antonína Klecandy,

radního hlavního města Prahy, a Petra Měšťana, starosty MČ Praha 20 – Horní Počernice.

CVVZ je nepolitická a nezisková vzdělávací a networkingová akce, která spojuje vedoucí napříč organizacemi pracujícími s dětmi a mládeží. Její filozofie vychází z myšlenky „přátelství rozrůzněných“, kterou přinesl Jiří Šimáně – Galén, a klade důraz na překonávání bariér a sdílení know-how mezi různorodými skupinami.

Každý ročník zahrnuje také slavnostní udílení Březového lístku, dvanáctistupňového ocenění za přínos dobrovolnické činnosti. V závěru akce toto ocenění obdrželi Ludmila Pohanková – Kolčava (12. stupeň), Jan Burda – Tatanka (11. stupeň) a Jakub Fraj (6. stupeň).

„Jsem vděčný za to, že jsme umožnili rekordnímu počtu mladých lidí čerpat inspiraci pro jejich dobrovolnickou práci napříč organizacemi. Ocenění mé práce Březovým lístkem považuji za symbolické poděkování všem dobrovolníkům, kteří se podíleli na přípravě a realizaci celé akce,“ shrnuje předseda Rady dětí a mládeže hlavního města Prahy Jakub Fraj organizaci letošního ročníku CVVZ.

Pražský ročník zaznamenal nejvyšší účast za posledních 15 let pořádání akce. Připraveno bylo více než 300 programů – od vzdělávacích přednášek zaměřených na legis-

lativu, pedagogiku a fundraising, po praktické workshopy, sportovní aktivity a kulturní akce. Poprvé byla akce rozšířena o tzv. „předskokana“ – třídenní program probíhající ve Skautském institutu na Staroměstském náměstí, který spojil účastníky CVVZ se členy Republikového fóra parlamentů dětí a mládeže.

Letošní motto přineslo zaměření na technologie a udržitelnost. Digitalizace programu a organizačních procesů posunula CVVZ na novou úroveň. Přesto zůstala klíčovou hodnotou akce atmosféra sounáležitosti, přátelství a ochoty dobrovolníků nezištně pomáhat.

Přivítání účastníků v úvodu akce se ujali významní hosté, včetně Pavla Mareše, zmocněnce Zastupitelstva hl. m. Prahy pro dobrovolnictví, zastupitelů Městské části Praha 20 – Horní Počernice, tedy starosty Petra Měšťana a místostarostky Hany Markulince Moravcové, Šimona Pressera z Domu zahraniční spolupráce, Martina Březiny, ředitele místní základní školy, a Aleše Sedláčka, předsedy České rady dětí a mládeže. Jejich účast podtrhla význam akce a podporu napříč státní správou, samosprávou i neziskovým sektorem.

Organizace akce byla zajištěna Radou dětí a mládeže hlavního města Prahy s patronem akce Galénovým nadačním fondem za podpory desítek dobrovolníků. Akci by nebylo možné uskutečnit bez finanční podpory hlavních partnerů, mezi které patří Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, Hlavní město Praha, MČ Praha 20 – Horní Počernice, Dům zahraniční spolupráce a Česká rada dětí a mládeže.

*Tisková zpráva CVVZ 2024
Foto Jiří Majer a archiv akce*

www.rdmp.cz; www.cvvz.cz; www.brezovylistek.cz

Rada dětí a mládeže hlavního města Prahy

působí jako střešní organizace na krajské úrovni od roku 2008 a zastupuje 69 nestátních neziskových organizací s více než 25 000 členy. Celkový dopad jejich činnosti zasahuje až 288 000 účastníků a zapojuje přes 14 700 dobrovolníků.

V roce 2024 se na projektech Rady přímo podílelo 150 dobrovolníků. Mezi její další aktivity patří například Zpráva o dobrovolnictví na území HMP za rok 2023, Dny dobrovolnictví a volného času či projekt Mládež kraji. CVVZ pořádala v r. 2024 poprvé ☺

NENÍ lhostejný, POMÁHÁ

Ničivé povodně, které v září zasáhly Česko, přinesly kromě zkázy a ničení také obrovskou vlnu lidské solidarity, ochoty pomáhat si navzájem nebýt k sobě lhostejní. Tisíce dobrovolných hasičů se zapojily do práce před velkou vodou, v průběhu i po povodních. Mezi nimi byly stovky mladých hasičů, kteří se v mladém věku zapojili a pomáhali, co jim fyzické a psychické síly dovolily. Jedním z nich byl také patnáctiletý Filip Gregořica z Ostravy.

Filip je členem Sboru dobrovolných hasičů Ostrava – Nová Ves necelých deset let. Vzpomíná, že k hasičům ho přivedl asi tatínek, sám dobrovolný hasič. Věnuje se volnočasové i sportovní činnosti. Nejvíce ho baví týmové aktivity. Pomáhá také s vedením schůzek mladších žáků. Aktuálně má čerstvý zážitek z úspěšné účasti na okresním kole závodu hasičské všestrannosti a brannosti, kde nastoupil v hlídce smíšeného dorostu. Nástrahy trati a plnění úkolů na jednotlivých stanovištích zvládli tito mladí hasiči na výbornou a postoupili do krajského kola.

Vraťte se o pár týdnů zpět, jak ses zapojil do pomáhání při povodních?

Nebydlím přímo v Nové Vsi, náš domov nebyl povodněmi postížen, ale chtěl jsem pomáhat svému sboru. Každý den po škole a o víkendech celé dny jsem byl v novoveské hasičárně a pomáhal, s čím bylo potřeba. Třeba jsme rozváželi jídlo a pití hasičům nebo jsme třídili materiál, který byl dovážěn z různých měst a vesnic. Takhle jsem fungoval více než dva týdny.

Zapojili se i ostatní mladší hasiči?

Ano, samozřejmě. Často tu byly děti rodičů – hasičů,

kteří pracovali v hasičárně, ve skladu nebo ve vsi.

Co pro tebe byl nejsilnější zážitek?

Tak to asi byly chvíle, když jsme projížděli zatopenou Novou Vsí a pak když ustoupila voda a viděl jsem, co voda napáchala.

Co ti ty dva týdny daly kromě velké únavy?

Přineslo mi to nový pohled na profesionální i dobrovolné hasiče. Kolik energie umí do práce dát. Dokázali tam být celé dny a byli ohromně skromní. Celkově jsem vděčný hasičům, kteří tam byli a makali. A druhá věc byla, že jsem se seznámil s ostatními hasiči z našeho sboru. Znal jsem především ty, kteří patří ke kolektivu, teď jsem poznal i spoustu dalších. Viděl jsem, co všechno dokážou zařídit, co zvládnou zorganizovat. Hodně nás to spojilo.

Chtěl bys být jednou profesionálním hasičem?

Jsem teď v deváté třídě, tak zvažuji střední školu. Zatím to mám tak, že bych chtěl být hasičem nebo učitelem.

Tak ať se daří!

Filipův neobyčejný – obyčejný příběh může být povzbuzením pro všechny, kteří s mládeží nejen ve Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska (SH ČMS) pracují. Dokazuje, že jdeme za smysluplnými cíli, daří se nám vést děti a mládež k rozvoji jejich osobnosti, k odpovědnosti k přírodě, společnosti a také k dodržování preventivně výchovných zásad v oblasti požární ochrany, ochrany obyvatelstva a dalších mimořádných událostí.

Jaroslava Čečrdlová
Sdružení hasičů Čech, Moravy
a Slezska

Zlatý ÁMOS po dvaatřicáté

**Ředitel Zlatého Ámose:
Takových učitelek a učitelů znám
hodně...**

Už tradičně se Světový den učitelů stal zároveň prvním dnem nového ročníku ankety Zlatý Ámos. To znamená, že od soboty 5. října 2024 mohou žáci základních a středních škol nominovat své oblíbené učitelky nebo učitele na titul Zlatý Ámos. Přihláška musí obsahovat charakteristiku nominovaného, jednu společně prožitou příhodu a podpisy stovky osob, které s nominací souhlasí. Čas na zaslání přihlášky mají žáci do konce tohoto kalendářního roku.

Slavnostní zahájení dalšího, již 32. ročníku zmíněné ankety se odehrálo 14. října 2024 v Sále Státní akta Poslanecké sněmovny PČR. Záštitu nad slavnostním zahájením převzal předseda Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu PSP Matěj Ondřej Havel, přítomni byli i vítězové z minulých let, zástupci partnerů ankety a další osobnosti.

Jednou z nich byl Aleš Sedláček, předseda České rady dětí a mládeže (ČRDM). Ve svém kratičkém příspěvku na místě uvedl, že spolek Dětská tisková agentura, (pořadatel ankety), který je členem České rady dětí

a mládeže, může snadno měřit své výchovné a vzdělávací úspěchy. „Je milé, když se setkávám s mladými lidmi, kteří jsou dnes profesionálové v médiích a rádi připomínají, že motivem k výběru jejich budoucího povolání byla právě činnost ve spolku. Na anketě Zlatý Ámos je mi pak sympatické zapojení dětí a mladých lidí v celém procesu. Ať už se jedná o vlastní nominaci, nebo třeba udílení ocenění Zlatý Ámos, kterého máme za ČRDM tu čest slavnostně korunovat na slavnostním vyhlášení.“

Z průzkumu, který udělali organizátoři ankety o nejoblíbenějšího učitele, vyplývá, že každý správný pedagog musí mít smysl pro humor, být spravedlivý, umět učit a naučit a mít zájem o děti. „Takových učitelek a učitelů znám hodně,“ tvrdí Slávek Hrzal, ředitel ankety a donedávna školský ombudsman. „Cílem ankety je vybrat z nich jednoho, který je všechny bude reprezentovat. Vítěze však nevybírám pouze dospělá porota. Velký podíl na tom, kdo zvítězí, mají žáci. V tom je anketa jedinečná,“ dodává Slávek Hrzal. Pouze žáci totiž mohou své oblíbené pedagogy do ankety nominovat. A nejen to.

Všechny správně vyplněné přihlášky postupují do regionálních kol. V nich musí žáci porotě vysvětlit důvody,

Ředitel Zlatého Ámose Slávek Hrzal

proč je jejich pedagog nejoblíbenější. A musí to udělat nějakým zajímavým, neobvyklým a poutavým způsobem.

Vítězové regionálních kol postupují do semifinále. V něm nominovaní prezentují tři věci, které vybrali společně s žáky tak, aby dokládaly jejich vzájemný vztah. Na základě tajného hlasování všech semifinalistů pak šest pedagogů postupuje do finále, které je naplánováno na 28. března 2025. Ve veřejném finále dospělá porota z finalistů vybere Zlatého Ámose, dětská porota Dětského Ámose a hlasováním na webu ČT :D bude vybrán Ámos sympaťák. Svého Ámose může vybrat také zlatý partner ankety a ČT edu.

Stejně jako v minulých ročnících bude předsedou poroty učitel Jakub Kváškovský, známý jako kalkulátor z televizní vědomostní soutěže. Moderování finále se ujme Jakub Voříšek.

Kdo se chce o anketě dozvědět víc, měl by navštívit webové stránky www.zlatyamos.cz. Kromě pravidel ankety jsou na něm i odkazy na videa, která zachycují momenty z minulých ročníků. Například seriál minutový učitel, ve kterém finalisté za minutu vysvětlí nebo ukážou něco zajímavého z předmětů, které vyučují.

*Dětská tisková agentura (DTA)
a redakce
Foto archiv soutěže Zlatý Ámos
a Aleš Sedláček*

Finalisty minulého ročníku ankety přijal prezident Petr Pavel

Jiří, JURA, Dick...

**Vzpomínka na Juru Homolku, člena
náčelnictva Asociace TOM, který
odešel náhle 26. srpna 2024.**

Jiří Homolka

**Táborník, tomík, cestovatel,
dobrodruh a neúnavný organizátor.
Valach, který byl u zakládání
Asociace TOM a 19 roků pracoval
jako její místopředseda s odpověd-
ností zejména za zahraničí a provoz
moravských chalup. Po roce 2000 se
výrazně angažoval v Klubu českých
turistů. V uplynulých dvou letech byl
předsedou KČT.
Manžel Dity Homolkové, táta Jany
a Tomáše.**

***8.2.1966**

+26.8.2024

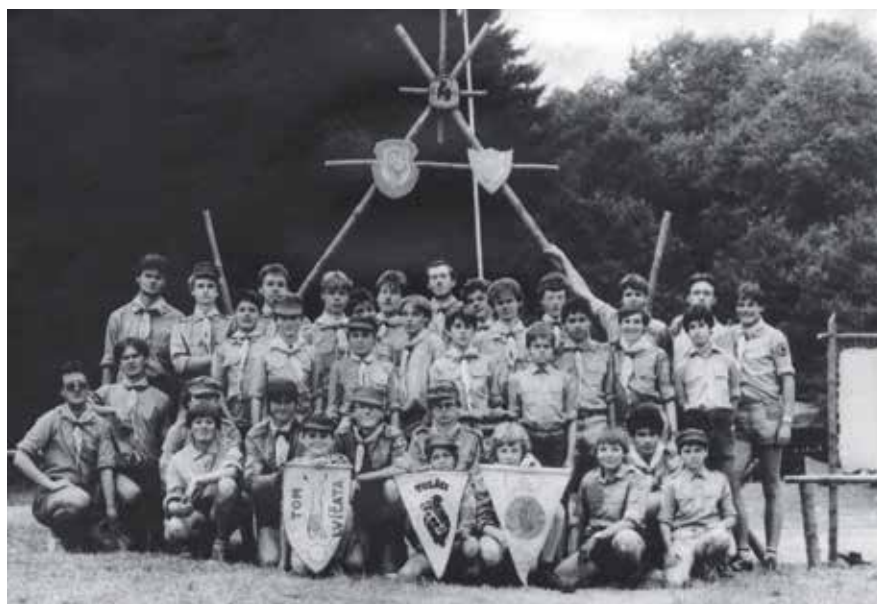
(ton)

**Tomíci na něj vzpomínají na několika
stránkách říjnového čísla časopisu
Tomík.**

Každý ten úryvek stojí za přečtení.
Můžete si je nalistovat na odkaze
<https://procleny.a-tom.cz/casopis-tomik/20950-rijen-2024>

Jednu ze vzpomínek jsme vybrali...

„Je dobré mnohé poznat a toho nej-
lepšího se přidržet,“ řekl před dvěma
tisíci lety poutník, který vyšel z města
Tarsu. A Jiří se jeho slovy řídil.
Poznal jsem Juru ve 4. třídě základní
školy na Rybníkách. Další rok jsme

spolu s ním a Mílou založili „klub“
po vzoru Rychlých šípů, za další dva
roky jsme Juru přetáhli z PO Zále-
sák do TOM Lvičata, kde jsme spolu
soupeřili jako rádcové družin Vyder
a Bobrů. Společně jsme prožívali
jinošské zranění v době, kterou obtíž-
ně dokážeme zprostředkovat svým
dětem, sdíleli jsme opojné okamžiky
svobody (kterou jsme do té doby ne-
poznali, a ve kterou jsme možná ani
nedoufali). Hledali jsme společně své
místo na tomto světě, o kterém jsme
tušili, že jej zrovna my nespasíme –
ale můžeme se alespoň pokusit jej
zanechat v trochu lepším stavu, než
byl, když jsme na něj přišli.

Při našem společném putování byl pro
mne Jura vždy tím odpovědnějším,
rozvážnějším, zdrženlivějším, pře-
mýšlivějším i fyzicky zdatnějším. Díky
němu jsem pochopil, že potřebuji mít
latku nastavenou raději výš, i když ji
možná nikdy nepřeskočím, než abych
si ji dal příliš nízko a opíjel se pak fa-
lešným sebeuspokojením. Jiří dokázal
své okolí polarizovat i sjednocovat,
málokoho nechával lhostejným. Jura
vás prostě štvál nebo jste jej měli
rádi. Jsem přesvědčený, že i ti, které
v různých obdobích svého žití hodně
zlobil, jej po opadnutí vášní rádi měli.
Pro mnoho z nás se stal nepominutel-
nou osobností našich životů – pohled
na toto shromáždění mne v tom
utvrzuje. Jura byl totiž člověkem, který
dělal skoro všechno správně – díky
své inteligenci, morálním hodnotám
a velkému srdci.

Jeho první oddílový vůdce Tom,
si o něm napsal, že „je to slušný,

ukázněný a dobrý kluk“. Poznačil si
ale také to, že se nehodí na vedení
družiny, a že ztratil zájem o činnost
oddílu Zálesák. I velké osobnosti se
mohou mylit! Léta potvrdila, že Jura
zájem neztratil. Naopak – tábornictví
a turistika jej pohltily tak, že se jim
věnoval celý svůj život a vedl k nim
děti v oddílech i své vlastní.

Mnohý z nás s Jiřím podnikl nejednu
tůru, expedici, vandr, plavbu či výstup
na vrchol. Jsem přesvědčen, že každý
může potvrdit Jurovo výjimečné nadá-
ní a zanícení pro všechny tyto aktivi-
ty. Byl v našem pomyslném stádu tím
vůdčím a tažným kusem.

Jura uměl dobře hospodařit se vším,
co mu bylo svěřeno či naděleno. Patřil
mezi lidi, kteří mají dar umožňovat
ostatním najít svou cestu. Pro leckteré
hochy z oddílu byl v jejich formativ-
ních letech větším vzorem než jejich
otcové. A měl taky úžasný smysl pro
humor. Takový ten, co neublíží, a za-
směje se mu i potrefená husa.

Juru jsem nikdy nezažil panikařit.
Jedním z jeho povahových rysů bylo,
že na něj byl vždy 100% spoleh. Měl
někde uvnitř zakódované heslo „buď

připraven“ – uměl velmi racionálně posoudit okolnosti, vyhodnotit co bude třeba, a jak se připravit – ať už to byla výprava na Kusalíno či expedice na Aconcaguu. Jiří byl vždy dobře připraven tak, aby mohl vše zažít, a ne jen přežít.

O Jiřího životní pouti by se dala napsat sága. To, co zvládl on, by vydalo na několik běžných životů. Nejen tím, že uměl dokonale využít svých 24 hodin, ale taky nepřebornou pestrostí aktivit, které zvládal, a pozitivním vlivem na své okolí. Přestože se to občas exponovaným a úspěšným lidem

stává, Jura NEZPANŠTĚL a zůstával stále stejný.

Jsem přesvědčen, že tu po sobě Jura zanechává nesmazatelné stopy v osudech stovek členů oddílů i studentů, které provázel k maturitě.

Měl jsem tu čest s Jurou spát pod jednou celtou, jíst z jednoho ešusu, být s ním navázaný na jednom laně. Bylo mi ctí s ním sdílet stovky silných prožitků, děkuji Bohu za to. Jiří byl výjimečný.

„...ve mně brácho kousek TEBE zbyl.“

Pavel Drábek – Dazul, Vsetín

Jiří Homolka na archívních fotografiích na str. 22 s Tomášem Novotným (2023), v oddíle vsetínských Lvičat (zcela vpravo, 1988), na str. 23 s Pavlem Drábkem (2014)

Pomozme Světlušce ZÁŘIT

Od roku 2014 myslí tomíci na Světlušku. Na pomoc lidem se zrakovým postižením. V uplynulých deseti letech se do sbírky pro dobrou věc zapojila čtyřicítka oddílů.

Nebojte se zorganizovat malou benefiční akci! Podzimní lampionový průvod, vánoční kavárnu, filmový večer v klubovně, jarní piknik v parku nebo bleší trh či vzájemnou výměnu věcí, tzv. swap. To jsou nápady, které vás třeba navedou k originální oddílové akci pro veřejnost. Co takhle něco z tradičních turistických aktivit? Střílení z luku, lanové překážky, zpívání s kytarou, orientační běh... Je mnoho způsobů, jak oslovit veřejnost, rodiče a přátele oddílu a proměnit dobrou myšlenku v dobrý čin. Můžete také jen umístit kasičku na start vaší letité akce pro veřejnost. Umíte pomoci při nočních bězích pro Světlušku?

V Opavě, Praze, Brně, Olomouci, Českých Budějovicích, Jihlavě, Plzni a Ostravě se na jaře konají Noční běhy pro Světlušku. Jednotliví tomíci, ale i celé oddíly pomáhají na trase nebo při registraci. Už několik let, zejména v Ostravě a Olomouci, jsou tomíci v zázemí běhu nepostradatelní. Pokud jste poblíž těchto měst, zbystřete! Kromě samotného zážitku mihotajících se čelovek, můžete mít i dobrý pocit, že jste přidali ruku k dílu. Opavské KADAO je v této aktivitě jednička, což potvrdil 9. října na benefičním večeru na ČT i Kovy!

Pokud byste organizovali benefiční akci nebo se chtěli přidat jako dobrovolníci na akcích Světlušky, kontaktujte Anežku Šubrtovou (anezka@a-tom.cz).

Na webu www.svitis.cz najdete kromě přihlašovacích formulářů také praktické informace a nápady pro pořadatele a veškerou podporu koordinátorů.

Díky, že svítíte se Světluškou!

Anežka Šubrtová
Asociace TOM

JUBILEJNÍ Valné shromáždění

Uskutečnilo se jubilejní, 60. Valné shromáždění České rady dětí a mládeže. Jeho průběh byl standardní

Za vcelku standardní by se dal označit průběh jubilejního, šedesátého Valného shromáždění České rady dětí a mládeže, konaného 21. listopadu 2024 v centru Prahy.

Delegáti a delegátky během téměř dvouapůlhodinového jednání vyslechli informace Představenstva ČRD včetně hospodářských; mj. odsouhlasili návrh rozpočtu na rok 2025, schválili (dlouhodobě nezměněnou) výši členských příspěvků pro příští rok a vyslechli i (příznivě vyznívající) zprávu o činnosti Kontrolní komise.

Přítakali též drobné úpravě stanov spočívající ve zpřesnění cílové skupiny, již Česká rada poskytuje svůj servis, návrhu stanoviska na podporu ratifikace Istanbulské úmluvy i apelu na přijetí novely mediálních zákonů ve vládou předloženém znění.

S novinkami ohledně projektu Podpory duševního zdraví v ČRD seznámila přítomné pracovnice Kanceláře České rady Lucie Bíbová. Upozornila přítom na výsledky nedávného dotazníkového šetření provedeného v členských organizacích ČRD, podle něhož se vedoucí sekávají u dětí nejčastěji s hyperaktivitou, závislostmi na technologiích, úzkostmi, nízkým sebevědomím, adaptačními problémy, poruchami příjmu potravy, a dokonce i se sebepoškozováním.

Jak Lucie Bíbová řekla, v rámci projektu se konají vzdělávací akce zaměřené na psychosociální podporu dětí a dospívajících či na psychickou pomoc na letních táborech. Plánovány jsou i další obdobné aktivity.

Předseda ČRD Aleš Sedláček se již tradičně věnoval aktuálnímu vývoji v oblasti legislativy a financí. Konkrétně šlo kupř. o poznatky z oblasti dětského certifikátu nebo pracovního volna pro vedoucí. Zjišťoval rovněž, jak se organizace staví k otázce

případné možnosti prázdninové brigádnické práce čtrnáctiletých. Zabýval se i změnou příslušné vyhlášky ve finanční oblasti tak, aby šlo v rámci víceletého financování flexibilně využívat prostředky.

Ekonomka České rady Marie Konečná předestřela přítomným čerpání rozpočtu ČRD k 31. říjnu t. r. a spolu s ředitelem Kanceláře ČRD Ondřejem Šejtkou okomentovali návrh rozpočtu na příští rok. Ondřej Šejtka v této souvislosti informoval o tom, že mediální komunikace České rady dozná změn spočívajících v ukončení vydávání časopisu Archa (jeho první číslo vyšlo v r. 1999) a zpravodajsko-informačního serveru ADAM.cz. Šéfredaktorům zmíněných médií – autoru tohoto článku a Michale Kateřině Rocmanové – přítom vyslovil za jejich dlouholetou práci dík. Stěžejními prvky komunikace mají být nadále sociální sítě a také modifikovaný web ČRD.

Informační blok pokračoval představením dalších novinek, např. o programu ESO (Elektronická správa organizace) a informačním systému organizací dětí a mládeže DaMIS informoval člen Představenstva ČRD Tomáš Hurt, o projektu Darujeme kroužky dětem Marek Havlík.

O projektu 72 hodin mluvil Ondřej Šejtka, o projektech Vzděláváčky a Envirotábory Vlastimil Jura.

Pokud jde o body programu zahrnující návrh stanoviska na podporu ratifika-

ce Istanbulské úmluvy (ofic.: Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí) i podporu přijetí novely mediálních zákonů ve vládou předloženém znění, vedení ČRDm je pokládá za zbytečně zpolitizované, avšak hodné podpory.

Téma Úmluvy bylo otevřeno již na minulém VS ČRDm, tehdy však padl na úrodnou půdu návrh odložit hlasování tak, aby měly organizace dostatek času na to si je prodiskutovat. Téma podpory nezávislých veřejnoprávních médií coby důležitých spoluvůrců a zastánců demokratických hodnot naproti tomu vyvstalo teprve v posledních dnech. Zejména u ČT s jejím vzdělávacím a zpravodajským programem určeným pro děti a mládež panují obavy o další osud

spjaté s přílišným podfinancováním.

„Domnívám se, že bychom se za to měli postavit. Financování prostřednictvím koncesionářských poplatků je

sice administrativně náročné, ale nejméně rizikové pro ohrožení stability a nezávislosti veřejnoprávního média. O televizi jako veřejnoprávní médium se musíme zajímat a podporovat ji,“ pronesl předseda České rady dětí a mládeže Aleš Sedláček.

Hlasování na 60. VS ČRDm v obou zmíněných bodech programu ukázalo vůli delegátů k odsouhlasení jasně zformulovaných podpůrných stanovisek, v případě financování veřejnoprávních médií dopadlo hlasování „PRO“ dokonce jednomyslně.

Text a foto Jiří Majer

K pobytovým POPLATKŮM

Jsou oddíloví vedoucí osvobozeni od poplatku z pobytu?

Ano, vždyť splňují kritéria, míní advokátka.

Jakkoli je podtitulek velmi zjednodušující, podstatu vlastně vcelku vystihuje. Osvobození od poplatku ve smyslu znění příslušného zákona se vztahuje (také) na vedoucí oddílů a další fyzické osoby – organizátory, již se podílejí na činnosti neziskových organizací při práci s dětmi a mládeží.

Vyplývá to z vyjádření advokátky Mgr. Aleny Hájkové pro Českou radu dětí a mládeže (ČRDm). Její vedení se na ni coby na právní expertku a konzultantku České rady obrátilo

s dotazem, respektive prosbou o odborné stanovisko: „...Ze shora uvedených ustanovení

vyplývá, že od placení poplatku je osvobozena jakákoliv osoba pečující o děti na zotavovací akci nebo jiné podobné akci, bez ohledu na to, jaká je konkrétně její role v rámci takové akce, pokud zároveň pečuje o děti na akci. Klíčem k určení, zda osoba má nárok na osvobození od poplatku, je pak jednak odpověď na otázku, zda je akce akcí zotavovací nebo jinou podobnou akcí, a druhá, zda osoba pečuje o děti na takové akci.“

Jak je vidět z citovaného úryvku, stanovisko pracuje s tezí o splněných kritériích, a proto je vhodné se s ním seznámit v jeho úplnosti.

Kompletní vyjádření Mgr. Aleny Hájkové (ve formátu PDF) lze nalézt na odkazu v článku uveřejněném na serveru ADAM.cz <https://www.adam.cz/k-moznemu-osvobozeni-oddilovych-vedoucich-od-poplatku-z-pobytu/>.

*Redakce
Portrét Aleny Hájkové
od Zdeňka Rerycha*

U vzpomínkové LAVIČKY

Česká rada dětí a mládeže již podesáté uctila památku válečných veteránů

Pracovníci České rady dětí a mládeže (ČRD M) a lidé s ní spojení si 11. listopadu 2024 připomněli Den válečných veteránů. Před polednem se již podesáté sešli v parčíku na pražském Žižkově, kde položili květiny na vzpomínkovou lavičku a zapálili tam svíčky.

Za místo neokázalé piety jim lavička slouží od roku 2015, kdy ji tam instalovali ve spolupráci s radnicí třetího pražského obvodu. Smyslem tohoto jejich konání je trvalá připomínka osudu padlých i přeživších vojáků, a to včetně těch novodobých ze zahraničních misí.

Předseda ČRD M Aleš Sedláček stručně rekapituloval historii „lavičkového“ projektu. Stojí za ním spolek Military muzeum generála Sergěje Jana Ingra ve Vlkoši, jeho zakladatel a provozovatel Petr Něnička – a ve vztahu k České radě dětí a mládeže pak Blanka Lišková. Předseda ČRD M přitom poukázal na význam piety.

„Projekt vznikl v roce 2014, kdy čeští vojáci byli nasazeni v Afghánistánu a při útoku sebevraha čtyři vojáci zahynuli a pátý potom podlehl zraněním. A to byl i motiv pro pana Něničku, který se zabývá jak vojenskou historií, tak podporou veteránů, aby hrdinství našich vojáků – nejenom z těch válek, které vlastně už všichni znali, ale i novodobé hrdinství – přicházelo ve známost. Proto vymyslel tento projekt a snaží se je připomínat,“ řekl ke vzpomínkovým lavičkám rozesetým po celé naší vlasti Aleš Sedláček. Konstatoval rovněž, že žižkovská lavička (s číslem deset, loni nahrazená novou s číslem 109) byla první, jež stála v našem hlavním městě.

„Jsem moc rád, že jsme toho byli součástí. V té době jsme

vůbec nevěděli, jak blízko skutečná válka, která se nás bude nějakým způsobem dotýkat, je. Dneska ji máme kousíček od našich hranic – a těch vojáků a civilistů tam umírají obrovská kvanta, daleko víc, než jsme si dokázali představit. O to víc je aktuální se zamýšlet nad tím, jak válkám předcházet, jak budovat obranu, jak budovat diplomacii. A zároveň jak čelit zlu, které se přisouvá velmi plíživě: někdy jsme naprosto naivní a nedokážeme ho odhadovat.

Jsem rád, že se tady můžeme každý rok sejít, toto si připomenout a uctít ty, kteří padli za svobodu – nejenom naši, ale všech lidí na světě, kteří ve svobodě chtěli žít,“ pronesl předseda ČRD M.

*Text a foto Jiří Majer
Redakčně kráceno*

Celý článek lze nalézt na www.adam.cz

ANKETA: Co Vás napadá při zamyšlení nad životním prostředím v evropských souvislostech?

Jan Dungel

přírodovědec, cestovatel, malíř a spisovatel

Hodně času trávím v zahraničí a evropské souvislosti mne proto „napadají“ v širších souvislostech. Třeba kácení lesů v Amazonii či jinde má vliv na klimatické turbulence v Evropě, včetně tragických záplav. V evropském kontextu však působí celá řada negativních vlivů, za kterými stojí především devastace krajiny průmyslovým zemědělstvím a krajinnými úpravami. Dědictvím komunistické kolektivizace je v Česku průměrná rozloha farem 130 ha (evropský průměr je asi desetkrát menší), které často produkují komodity, např. obiloviny či řepku v množství, které ani nejsme schopni spotřebovat. Výsledkem je mrtvá půda, kde stěží objevíte žížalu, a na nebi nad ní nevidíte skoro žádnou vlaštovku.

Jan Dungel mj. ilustroval dětské knihy i beletrii. Již několikrát navštívil jihoamerické pralesy, kde kreslí živočichy v jejich přírodním prostředí. Ilustroval knihy K pramenům Orinoka, Chováme se jako zvířata, Tam, kde loví jaguár,

Atlas ptáků České a Slovenské republiky a další. Mnoho jím ilustrovaných knih vyšlo i v zahraničí. Kniha Chováme se jako zvířata, kterou napsal Zdeněk Veselovský, byla oceněna titulem Nejkrásnější kniha roku. Atlas ptáků České a Slovenské republiky byl v roce 2002 nominován na prestižní cenu Magnesia Litera v kategorii populárně naučných knih.

Foto archiv J. Dungela

Vladimír Volf

ornitolog

Z mého pohledu je alarmující sledovat, jak běžní ptáci otevřené krajiny, jako skřivani nebo čejky, v Evropě pomalu mizí. Přestože se v posledních dvaceti letech významně zlepšila ochrana těch nejvzácnějších biotopů v chráněných územích, ukazuje se, že to nestačí. Intenzivní zemědělství s monokulturami, úzkým spektrem pěstovaných druhů plodin a nadměrným užíváním pesticidů, ztěžuje (nejen) ptákům život. Myslím, že by bylo přínosné, kdyby se evropská ochrana přírody více zaměřovala i na běžnou hospodářskou krajinu – pole, meze, mokřady. Tam tito ptáci i další živo-

čichové dříve nacházeli potravu i úkryt. Tak bychom jim mohli pomoci udržet se v naší přírodě i do budoucna.

Foto archiv V. Volfa

Katarína Klamková

národní ředitelka organizace CARE Česká republika

První, co mě napadne jako člověka, který působí v humanitární a rozvojové organizaci, je skutečnost, že ačkoliv žijeme v evropském společenství, Země nás propojuje mnohem více, než si myslíme. Životní prostředí ovlivňuje všechny národy, ale míra zranitelnosti se liší.

V Evropě čelíme výzvě spojeným s vysokou spotřebou a industrializací, ale máme prostředky, legislativu, postupy, odolnou infrastrukturu a zdroje na řešení těchto problémů. Investujeme do infrastruktury odolné vůči klimatu, systémů včasného varování a systémů řízení katastrof, což snižuje okamžité dopady na naše obyvatelstvo. Naopak nerozvinuté země, přestože přispívají méně k celosvětovému znečištění, trpí více degradací životního prostředí kvůli nedostatku infrastruktury, finančním omezením a vyšší zranitelnosti vůči změně klimatu. Jsou více závislé na sektorech citlivých na klima, jako je zemědělství a rybolov. Čelí vážným dopadům sucha, záplav a bouří, které vedou k potravinové nejistotě, vysídlení a ekonomickým ztrátám.

V Evropě máme zavedené

systémy pro ochranu biodiverzity, včetně národních parků, přírodních rezervací a přírodních předpisů na ochranu ohrožených druhů. Nerozvinuté země, přestože jsou mimořádně bohaté na biodiverzitu, mnohdy bojují s ochranou kvůli ekonomickým tlakům. Často si neuvědomujeme, jaké máme štěstí a jak důležitá je naše globální spolupráce, transfer technologií a finanční podpora k budování odolných a udržitelných systémů po celém světě. Platí pro nás ale stejný princip: musíme žít více v přirozené symbióze a respektu k Zemi a jejím druhům jako celku a učit se a podporovat se vzájemně na této nesobecké cestě.

CARE (Cooperative for Assistance and Relief Everywhere, původně Cooperative for American Remittances to Europe) je mezinárodní humanitární organizace. CARE poskytuje okamžitou pomoc při mimořádných událostech a realizuje dlouhodobé rozvojové projekty. CARE, založená v r. 1945, patří mezi největší a nejstarší organizace zaměřené na boj proti globální chudobě. (Zdroj: Wikipedia)

Foto archiv K. Klamkové

Připravil Jiří Majer

foto archiv České tábornické unie

foto archiv Skautského institutu (Patronáty SJ)